

# פגישת מודי-טראמפ פותחת חלון הזדמנויות לישראל

18.02.2025 | יוסף רוזן | written by

יחסי הודו-ארה"ב ידעו עליות ומורדות, אך בשנים האחרונות יחסים אלה זכו להעמקה משמעותית בהתאמה למגמת התעצמותה של הודו בזירה הבינ"ל, וההכרה בווישינגטון כי הודו הינה שותפה אסטרטגית במאמצים להכיל את סין, הן בתחומי הייצור והטכנולוגיה, והן כערוץ יעיל לקרב את הדרום הגלובלי לארה"ב.

אולם, למרות שהודו הינה הדמוקרטיה הגדולה בעולם, ולכאורה קיימת זהות ערכית בין הודו לבין ארה"ב, יש לזכור כי הודו שומרת באופן מסורתי על מדיניות עצמאית המנווטת באופן מושכל ומאוזן על רקע הרב-קוטביות בזירה הבינלאומית, בשאיפה למצב עצמה כמעצמה גלובלית.

מדיניות זו באה לידי ביטוי בעמדתה הניטרלית כלפי מלחמת רוסיה-אוקראינה, מעורבותה הפעילה בארגון ה-BRICS, וקידום פרויקטים כלכליים עם מדינות סוררות. כל זאת לצד קידום החיבוריות הבין-אזורית בין אסיה, המזרח התיכון ואירופה (IMEEC), חיזוק ה-QUAD (מסגרת שת"פ מרובעת בין הודו, יפן, ארה"ב ואוסטרליה), והעמקת שיתוף הפעולה הטכנולוגי עם ארה"ב כדי להשתלב בשרשראות אספקה גלובליים.

הממשל הקודם בחר להתעלם מדואליות זו וקיווה לטוב. הוא אפשר למעשה את קידום העסקה בין הודו לבין איראן להפעלת נמל צ'באהאר האיראני, ובחינה של הסטת הסחר מהישענות על הדולר כמטבע מרכזי לטובת הרופי ומטבעות אחרים, כולל במסגרת ארגון ה-BRICS. הנשיא טראמפ נוקט בגישה שונה ופרגמטית המציבה מחירים ותמורות עבור המשך השותפות האסטרטגית בין המדינות, כך שגם מדינות שותפות אינן חסינות בפני מגבלות סחר או סנקציות.

על רקע זה, היו חששות מסוימים לקראת ביקורו של מודי בווישינגטון, אך אלה הופרכו במהרה. חשוב לציין כי השניים ביססו יחסים טובים בקדנציה הקודמת של טראמפ, וכי גם לסגן הנשיא ואנס קשר אישי וחם להודו, ולכן הייתה ציפייה לשדרוג היחסים, שכדי לממשה היה צורך לגבש הבנות במגוון תחומים. הביקור של מודי בווישינגטון בשבוע שעבר, סימן צעד ראשון ומשמעותי לביסוס הבנות אלה.

ראשית, הוחלט לעצב מסגרת חדשה לשיתוף הפעולה הביטחוני בין המדינות לעשור הקרוב, בדגש על רכש וייצור של טכנולוגיה ביטחונית אמריקנית, תוך הקלה משמעותית של הרגולציה ההודית. כמו כן, המדינות יקדמו יוזמה לחיזוק שת"פ תעשייתי-ביטחוני במרחב האינדו-פסיפיק בייצור אמצעים אוטונומיים, ויגבירו התרגילים הצבאיים המשותפים. זאת, בין היתר, על מנת

לצמצם עוד יותר את הנתח של רוסיה בסקטור הביטחוני בהודו וכדי לייצר הרתעה אפקטיבית כנגד סין.

בתחום הכלכלי, טראמפ ומודי הציבו יעד שאפתני להגיע ל-500 מיליארד דולר בסחר הדדי עד לשנת 2030, כאשר כיום הסחר בין המדינות מוערך ב-129 מיליארד דולר. חלק מההבנות כוללות גם שינויים במכסים בין המדינות בכדי לצמצם את הגרעון המסחרי של ארה"ב מול הודו המוערך במעל 45 מיליארד דולר, קידום הסכמים בילטרליים רבים בכדי להקל כניסה של תוצרת אמריקנית להודו, מול עידוד השקעות הודיות במשק האמריקני, בדגש על תחום הייצור, וכן הגברה של יצוא מקורות אנרגיה מארה"ב להודו.

הביקור נגע גם בסוגיית ההגירה, שהעסיקה את המדינות גם טרם הביקור. בארה"ב, ישנם כ-17 אלף מהגרים לא חוקיים מהודו, מתוך כ-3 מיליון הודים שהיגרו לארה"ב. חלקם, יותר מ-200, כבר הוחזרו להודו בשבועיים האחרונים במטוסי צבא ארה"ב, במהלך שגרר תרעומת בהודו על יחס לא הולם. המהלך סוכם מול מודי, כדי לא לפגוע במתן הוויזות להודים רבים שמגיעים לארה"ב באופן חוקי, והדבר קיבל ביטוי גם בהצהרה המשותפת בין המנהיגים. בשנת 2023 הודו הייתה המדינה השלישית בכמות המהגרים (כ-80 אלף) שקיבלו גרין קארד לארה"ב, אחרי קובה ומקסיקו, ובנוסף, כ-300 אלף סטודנטים הודים לומדים בארה"ב מדי שנה.

מעבר לכך, המנהיגים יצאו עם בשורה משמעותית לגבי המשך המחויבות ל-QUAD והשמירה על הביטחון והיציבות במרחב האינדו-פסיפיק, אך אף יותר חשוב מכך מבחינת ישראל, השניים התחייבו לממש את IMEEC (וה-I2U2) (פורום שת"פ בין ארבע מדינות: ארה"ב, ישראל, הודו ואיחוד האמירויות), תוך הכרה בתפקידה הקריטי של ישראל בשתי מסגרות אלה.

קריאת הכיוון של טראמפ ומודי, פותחת חלון הזדמנויות משמעותי עבור מדינת ישראל. לאורך המלחמה, שיתופי הפעולה תחת מסגרת I2U2 לא התקדמו, והודו שנקטה בעמדה מאוזנת וזהירה, בחרה להתמקד בקידום מואץ של יחסיה עם איחוד האמירויות, שותפה נוספת תחת I2U2. כעת, יש רצון ונכונות להתניע מחדש את שיתופי הפעולה במסגרת זו, מתוך ראייה פרגמטית ועל אף המלחמה הנמשכת. על מדינת ישראל לפעול בהקדם על מנת לממש את ההזדמנויות הללו, ולתמוך בקידום פעילות עסקית וטכנולוגית בהתאם להבנות בין טראמפ ומודי, בדגש על תחום הייצור הביטחוני, האנרגיה הירוקה, האגריטק והפודטק.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 18.02.2025.